

Datum

2023-09-26

Vår referens

Alexander Blümke

Utvecklingssamordnare

alexander.blumke@malm.se

Tjänsteskrivelse

Remiss angående Remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidens yrkeshögskola - stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31) ASN-2023-17743

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har berett arbetsmarknads- och socialnämnden tillfälle att yttra sig angående remiss från Utbildningsdepartementet om utredningen Framtidens yrkeshögskola - stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31).

Utredningen lämnar förslag på åtgärder som syftar till att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedömer att yrkeshögskolan med sin direkta koppling till efterfrågan på arbetskraft från arbetsgivare är en viktig utbildningsform och ställer sig generellt positiv till utredningens bedömningar och förslag.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag om att genomföra en förstudie för inrättandet av ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan.

Förvaltningen vill lyfta vikten av att utbildningsanordnare även vid en central antagning bör ha möjlighet att göra individuella bedömningar av sökandes förutsättningar att klara av utbildningar.

Förvaltningen bedömer att förslagen som innebär att utbildningar inom yrkeshögskolan ska tillåtas bygga på en eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper är bra. Det är viktigt att bevaka att yrkeshögskolan inte ändrar inriktning i för hög grad så att antalet utbildningsplatser för gymnasieutbildade minskar.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende *Remiss angående Remiss från Utbildningsdepartementet – Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31)* enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden översänder yttrandet till kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Framtidens yrkeshögskola - stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31)
- Förslag till yttrande- Remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidens yrkeshögskola - stabil, effektiv och hållbar
- G-Förslag till tjänsteskrivelse - Remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidens yrkeshögskola - stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31)

Beslutsplanering

ASN beredning 2023-10-04

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2023-10-12

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2023-10-26

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet**Ärendets initiering hos arbetsmarknads- och socialnämnden**

Ärendet är initierat genom att stadskontoret har berett Arbetsmarknads- och socialnämnden tillfälle att yttra sig angående remiss från Utbildningsdepartementet om utredningen Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31).

Sista svarsdatum är 2023-11-02.

Bakgrund och utredningens uppdrag

Regeringen beslutade den 20 oktober 2021 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att föreslå de förändringar som krävs i yrkeshögskolans regelverk för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion även för framtiden.

Syftet med utredningen är att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet.

Utredningen ska bland annat:

- lämna förslag på hur ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan kan utformas,
- föreslå hur ett förstärkt system för studiedokumentation för yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildningar bör utformas och införas,
- föreslå på vilka grunder en utbildningsinriktning inom yrkeshögskolan ska kunna ha längre varaktighet och föreslå vilka utbildningsinriktningar som bör ingå i ett mer stadigvarande utbud,
- föreslå hur möjligheten till progression i yrkeshögskolesystemet kan öka genom att utbildningar kan bygga på annan eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper bör utformas, och
- föreslå hur yrkeshögskolan i högre grad kan bidra med kompetens för klimatomställning och ta ställning till om utbildning för klimatomställning på något sätt bör kunna prioriteras

Yrkeshögskoleutbildning

Yrkeshögskoleutbildning (YH) är i Sverige en eftergymnasial utbildningsform som kombinerar teoretiska studier med arbetslivsanknytning. Utbildningen är avsedd att matcha arbetslivets kompetensbehov.

YH-utbildningarna finns inom olika branscher och ger ofta goda arbetsmöjligheter direkt efter avslutad examen. Dimensioneringen av utbildningar i yrkeshögskolesystemet är i grunden självreglerande. Det betyder att utbildningarna utformas och anpassas i enlighet med efterfrågan från arbetslivet.

Om en utbildning inte efterfrågas längre så ska den inte finnas kvar i systemet.

Yrkeshögskoleutbildningen i Sverige är öppen för alla som har slutbetyg från gymnasieskolan.

Utredningens bedömningar och förslag

Utredningen samlar sina bedömningar och förslag under följande rubriker:

- Vissa frågor om statsbidrag och särskilda medel till yrkeshögskolan
- Ett gemensamt system för ansökan och behörighetsprov för grundläggande behörighet
- Ett förstärkt system för studiedokumentation
- Vissa frågor om examina och progression
- Långsiktiga förutsättningar och ett mer stadigvarande utbud av utbildningar
- Godkännande av utbildningsanordnare inom yrkeshögskola
- Utbildningsanordnarens och ledningsgruppens ansvar
- Utbildningarnas innehåll, namn och andra förändringar för att främja kvaliteten
- Yrkeshögskolans roll i omställningen mot ett hållbart samhälle
- Utbildning motsvarande ett fjärde tekniskt år
- Sekretess och dataskydd för ett system för ansökan och studiedokumentation
- Sekretesskydd i ärenden om statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd

Nedan redogörs kortfattat för ett urval av de bedömningar och förslag som utredningen lämnar och som av arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedömts som mest centrala kopplat till nämndens ansvar och målgrupp.

Ett gemensamt system för ansökan och behörighetsprov för grundläggande behörighet

- Förslag: Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), Myndigheten för digital förvaltning och Universitets- och högskolerådet får ett gemensamt uppdrag att genomföra en förstudie för inrättandet av ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan. Förstudien ska ta sin utgångspunkt i det förslag till utformandet av ansökningssystemet som presenteras i denna utredning. MYH ska samordna arbetet som ska resultera i en kravspecifikation för systemet och förslag på hur det ska förvaltas.

Kommentar:

Nuvarande ansökanprocess till yrkeshögskolan är decentraliserad. Ansökan till en utbildning görs hos respektive utbildningsanordnare och studerande kan söka och antas till ett obegränsat antal utbildningar. Det medför enligt utredningen ett antal utmaningar för så väl samhället i stort som för studerande och utbildningsanordnare. Utredningen bedömer att en aktör behöver

garantera att ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan finns och fungerar långsiktigt för alla aktörer.

Ett gemensamt ansökningssystem kan bidra till en ökad rättssäkerhet och sänkta trösklar för studerande att ansöka till yrkeshögskolan, vilket i förlängningen kan bidra till en stärkt kompetensförsörjning.

Ett sådant system kan enligt utredningen även bidra till effektiviserad administration och hantering för utbildningsanordnare, en rationalisering som bidrar till bättre planeringsförutsättning för alla aktörerna i inom yrkeshögskolan och bidra till ett bättre nyttjande av statsbidraget.

Vissa frågor om examina och progression

- **Bedömning:** För att möjliggöra både en ökad fördjupning (en ökad progression) och en ökad rörlighet inom yrkeshögskolan bör utbildningar inom yrkeshögskolan tillåtas bygga på en eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper.
- **Bedömning:** Yrkeshögskolan bör omfattas av fördjupningsutbildningar motsvarande minst 200 yrkeshögskolepoäng som gör det möjligt att uppnå en kvalificerad yrkeshögskoleexamen om den studerande har förkunskaper motsvarande en eftergymnasial utbildning inom samma område som fördjupningsutbildningen.
- **Förslag:** En ny bestämmelse ska införas i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan som innebär att en utbildning även får avslutas med en kvalificerad yrkeshögskoleexamen om utbildningen är en fördjupningsutbildning som omfattar minst 200 yrkeshögskolepoäng och utbildningen tillsammans med eftergymnasial utbildning inom samma område motsvarar minst 400 yrkeshögskolepoäng. Studeranden ska även i övrigt uppfylla villkoren för en kvalificerad yrkeshögskoleexamen i fråga om kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet. Av utbildningsplanen ska det framgå om det är fråga om en fördjupningsutbildning. Examenskraven avseende läranderesultat för kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet ska ändras i enlighet med Myndigheten för yrkeshögskolans (MYH) återrapportering 202228, såväl i fråga om en yrkeshögskoleexamen som en kvalificerad yrkeshögskoleexamen.
- **Bedömning:** Utformningen av bestämmelsen om kvalificerad yrkeshögskoleexamen bör utgå från de mer ändamålsenliga examenskrav avseende läranderesultat för kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet som föreslagits av MYH. Även nuvarande bestämmelser om yrkeshögskoleexamen och kvalificerad yrkeshögskoleexamen bör ändras på motsvarande sätt.
- **Förslag:** Det ska göras ett tillägg i 3 kap. 3 § förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan i form av ett nytt tredje stycke med innebörden att särskilda förkunskaper för en fördjupningsutbildning får avse hel eller del av en eftergymnasial utbildning inom samma område eller motsvarande kunskaper, som fördjupningsutbildningen. Det ska även göras ett tillägg i 3 kap. 7 § andra stycket förordningen om yrkeshögskolan med innebörden att annan tidigare utbildning får användas som urvalsgrund för antagande till utbildning vid fördjupningsutbildning.

Kommentar:

Yrkeshögskoleutbildningen i Sverige är idag öppen för alla som har slutbetyg från gymnasieskolan. Utredningen bedömer dock att efterfrågan på yrkeshögskoleutbildning som bygger på eftergymnasial utbildning har ökat. Begreppet eftergymnasial utbildning omfattar såväl yrkeshögskoleutbildning inom ramen för en yrkeshögskoleexamen, som kurser och program inom högskolan.

Behörighetskraven föreslås ändras så att det inte bara är kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper som krävs för att antas. Det bör enligt utredningen också finnas en möjlighet att exempelvis fortsätta från en yrkeshögskoleutbildning som motsvarar *yrkeshögskoleexamen* till nästa examensnivå *kvalificerad yrkeshögskoleexamen* utan att börja om från början. En utbildning som i dag leder till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen om 400 yrkeshögskolepoäng föreslås därför kunna vara kortare än två år.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedömer att yrkeshögskolan med sin direkta koppling till efterfrågan på arbetskraft från arbetsgivare är en viktig utbildningsform.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens bedömningar och förslag som syftar till att skapa förutsättningar för en väl fungerande växande yrkeshögskola.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill särskilt belysa följande:

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen är positiv till utredningens förslag om att genomföra en förstudie för inrättandet av ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan.

Förvaltningen vill dock lyfta vikten av att utbildningsanordnare även vid en central antagning bör ha möjlighet att göra individuella bedömningar av sökandes förutsättningar att klara av utbildningar.

Förvaltningen bedömer att förslagen som innebär att utbildningar inom yrkeshögskolan ska tillåtas bygga på en eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper är bra. Det är dock viktigt att bevaka att yrkeshögskolan inte ändrar inriktning i för hög grad så att antalet utbildningsplatser för gymnasieutbildade minskar.

Konsekvenser för barn

Utredningens bedömningar och förslag bedöms inte innebära några direkta konsekvenser för barn.

Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Enligt utredningen är könsfördelningen inom yrkeshögskolan jämn. Utredningens bedömningar och förslag bedöms påverka kvinnor och män i lika utsträckning.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningen framhåller att en expansion av yrkeshögskolan är positivt för kompetensförsörjningen och kan gynna det lokala arbetslivet.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedömer att förvaltningens målgrupper generellt gynnas av ett bra utbildningsutbud. Det gäller både direkt för de som vill studera och för de som är arbetssökande genom att nya möjligheter till utbildning skapar en rörlighet på arbetsmarknaden.

En utbyggd yrkeshögskola kan därmed bidra till att minska Malmöbornas behov av ekonomiskt bistånd.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef